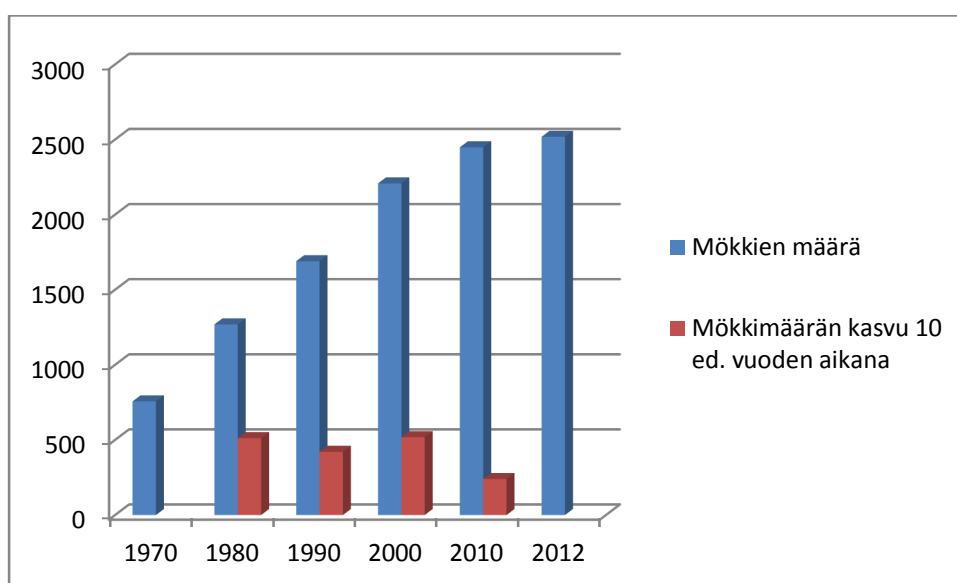

Ruoveden mökit ja mökkiläiset

Tämän vuoden alussa tehdyn Ruoveden mökkiläiskyselyn tulokset ovat valmistumassa. Tässä kirjoituksessa käsitellään tutkimustulosten ennakkotietoja mökkiläisten ja heidän mökkiensä osalta. Myöhemmin palataan Ruoveden palveluihin ja kesäasukkaiden niihin kohdistamiin odotuksiin.

Kesämökillä tarkoitetaan kiinteästi sijaintipaikalleen rakennettua vapaa-ajan asuinrakennusta tai asuinrakennusta, jota käytetään loma- tai vapaa-ajan asuntona. Tällaisia rakennuksia oli Ruovedellä Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2012 lopussa 2518. Uusien mökkien rakennusvauhti on viime vuosina hiipunut. Kun uusia mökkejä rakennettiin 1970-, 1980- ja 1990-luvuilla 420–550 vuosikymmenessä, on niitä 2000 luvun alussa pystytetty vain alle puolet tästä määrästä. Tästä huolimatta Ruovedellä on enemmän kesämökkejä kuin vakinaisessa käytössä olevia asuntoja, joita on noin 2400.

Ruoveden mökkiläiset tulevat läheltä

Ruovesi on valikoitunut vastaajien mökkikunnaksi eri syistä, mutta keskeisiä ovat mökin periminen (30 %) ja se, että mökkitontteja on ollut saatavilla (25 %). Vastauksissa korostuu myös luonto (10 %), etäisyys kotipaikasta (9 %) ja syntymäkunta (6 %). Sen sijaan mökkitonttien hintataso ei ollut mökkiläisiä Ruovedelle houkutteleva tekijä (5 %). Mökit sijoittuvat Ruoveden eri osiin niin, että vastaajilla on matkaa Ruoveden keskusta keskimäärin 16 km. Kun vastaajilta kysyttiin, mikä Ruovedellä on parasta, oli yksimielinen vastaus luonto. Se on Ruoveden todellinen vetonaula ja syy Ruovedelle tuloon.

Ruoveden mökkiläiset ovat varttuneita. Kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 63 vuotta, mikä on sama kuin koko Suomessa Tilastokeskuksen tekemien selvitysten mukaan. Lähes 2/3 kaikista vastanneista on yli 60-vuotiaita, 30 % on 45–60 vuoden välissä ja vain 8 % on iältään tätä nuorempia. Ikärakenteesta seuraa, että mökkiläisistä kokopäivätoisissa on vain kaksi viidestä, puolet heistä on työeläkkeellä ja loput 10 % ovat osa-aika- tai työttömyyseläkkeillä, työttömiä tai yrittäjiä.

Vastaajista oli lähes yhtä paljon miehiä (54 %) kuin naita (46 %). Mökkiläisten kotitalouksien keskikoko on kyselyn mukaan 2,3 henkeä, mikä on ymmärrettävää mökkiläisten ikärakenteen perusteella. Heistä 84 % elää parisuhteessa, 7 % on leskiä ja loput eronneita tai naimattomia.

Mökkiläisyys ei näytä riippuvan koulutuksen määrästä: mökkiläisten joukossa on varsin tasaisesti eritasoisen koulutuksen saaneita. Vain vähän (alle 9 vuotta) koulutetut ovat kuitenkin edustettuna muita pienemmällä osuudella.

Ruoveden kesäasukkaat tulevat mökeilleen suhteellisen läheltä. Noin puolet heistä on Tilastokeskuksen tietojen mukaan kotoisin Tampereelta tai sen lähikunnista. Ruovedeltä ja sen naapurikunnista mökkiläisistä on noin viidennes. Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta mökkiläisistä tulee reilu kymmenesosa. Muualta tulijoita on vajaa viidennes. Keskimääräinen mökkimatka on kyselyn mukaan 118 km, mikä on sama kuin Suomessa keskimäärin. Keskimatkaa pidentää selvästi pääkaupunkiseudulta tulevat kesäasukkaat, joiden mökkimatka on noin 250 kilometriä. Näin pitkä matka koetaan raskaaksi ja mainitaan usein Ruovedellä olevan mökin huonoimpana puolena.

Ruoveden mökit ovat hyvin varustettuja

Mökkiläiskyselyyn vastanneista 39 % on ostanut mökkinsä, 35 % on sen rakentanut, 24 % perinyt ja 9 % saanut. Nämä luvut selittävät osaltaan, miksi uusien mökkien rakentaminen on vähentynyt: mökkejä on voinut myös ostaa ja niitä on alkanut siirtyä perintönä nuoremmille ikäluokille. Ostaminen näyttää lisääntyneen erityisesti 2000-luvulla: hankituista 174 mökistä 117 on ostettu ja 57 rakennettu. Osittain kysymys voi olla myös hyvien mökkintonttien saatavuudesta ja hintatasosta.

Ruoveden mökeistä on mantereella (85 %). Mökeistä 88 %:lle vie tie, mikä tarkoittaa sitä, että osalle saarimökeistä on rakennettu silta. Vastaajien mökkintonttien koko vaihtelee melko tasaisesti alle 0,3 hehtaarin tontista yli hehtaarin tonttiin. Eniten (36 %) mökkejä on kuitenkin rakennettu 0,3–0,5 hehtaarin tonteille. Mökkikiinteistön kaikkien rakennusten pinta-ala on yleisimmin 30–90 m²:n välillä (60 %). Vain 9 % mökkiläisistä on rakentanut tontilleen yli 150 m² rakennuksia. Tyypilliselle mökkintontille on pystytetty mökki (85 %), varasto/liiteri (87 %), Puucee (75 %) sekä erillinen sauna (66 %). Jos saunaa ei ole rakennettu erikseen, on se mökin yhteydessä (32 %). Ilman saunaa on vain ani harva mökkiläinen. Lisäksi käytössä voi olla myös aitta (39 %) majoituspaikkojen lisäämiseksi. Keskimäärin Ruoveden mökeillä on 7 vuodepaikkaa.

Vastaajista alle puolet (44 %) ilmoitti mökkinsä olevan soveltuvia ympärivuotiseen käyttöön. Vastaus heijastaa mökkikannan ikää: ennen 1990-lukua ympärivuotiseen käyttöön ei kiinnitetty niin paljon huomiota kuin nykyään. Samasta syystä enemmistö Ruoveden mökeistä näyttää olevan vielä perinteisiä kesämökkejä: alle neljänneksellä on sisävesi, sisäsuihku, kylpyhuone tai lämmin vesi sisään. Sen sijaan sähkö on 83 %:lla mökeistä ja aurinkosähkö 8 %:lla. Puulämmitys on käytössä neljällä viidestä mökistä ja sähkölämmitys kahdella kolmesta. Tyypillisin käymälä on kompostointikäymälä ulkona (62 %), mutta käytössä on muitakin käymälöitä (23 %). Kylpyhuonekäymälä on 15 %:lla vastaajista.

Ruoveden mökit ovat huomattavan hyvin varustettuja. Yleisimpiä laitteita ovat jääkaappi (92 %) ja takka tai uuni (91 %) sekä soutuvene (90 %). Yleisiä ovat myös radio (85 %), TV (77 %), sähköliesi (79 %), mikroaaltouuni (69 %) ja pakastin (51 %). Perinteitä edustava puuhella on 40 %:lla mökeistä ja pyykin- ja astianpesukone noin yhdellä viidestä mökistä. Tietokone on käytössä joka kolmannella ja internet joka neljännellä mökillä, samoin moottorivene. Harvinaisempia laitteita ovat purjeveneet (3 %) ja kanootit (11 %).

Useimmilla kesäasunnoilla (87 %) on Ruovedellä oma ranta, mutta ei kaikilla. Kunnassa on nimittäin Tilastokeskuksen mukaan huomattava määrä kesäasunnoiksi luokiteltavia rakennuksia, jotka ovat aiemmin olleet vakituisia asuntoja. Ne ovat usein ilman omaa rantaa.

Juomavesi mökille hankitaan monesta eri lähteestä: omasta kaivosta tai lähteestä (20 %), vesijohdosta (kunta, vesiosuuskunta, 19 %), porakaivosta (19 %), kotoa (36 %) taikka laivarannasta (7 %). Kotoa tuodun veden määrä selittyy sillä, että Ruoveden mökkiläisistä valtaosa asuu Ruovedellä tai Tampereella tai niiden lähikunnissa. Sen vuoksi mökillä ja kotona on helppo käydä taajaankin ja tuoda tarvittava juomavesi tullessaan. Mökillä käytetty vesi imeytetään useimmiten saostuskaivoon (49 %) tai saostuskenttään (10 %). Kunnallinen viemäri on käytössä joillakin mökkiläisillä (6 %) ja jotkut käyttävät umpisäiliötä (10 %) tai mökkikohtaista puhdistamo (2 %). Yllättävän monet vastaajista (22 %) ilmoittavat, ettei jätevesiä synny.

Mökillä syntyvien jätteiden hävittämiseen käytetään monia eri keinoja. Yleisimpiä ovat vienti lähimmälle jätepisteelle (82 %), kompostointi (46 %), kunnallinen jätekeräys (33 %), polttaminen (30 %). Vastaajista 2 % ilmoitti vievänsä mökkijätteensä ”kotio roskalaatikkoon”. Monet vastaaja olivat tyytymättömiä mökkiläisille määritettyihin pakollisiin jätemaksuihin, joita pitivät käyttöön nähden kohtuuttomina.

Kun kaksi kolmesta mökkiläisistä ilmoitti rakentavansa tai kunnostavansa mökkiään tai sen pihamaata mökkiharrastuksenaan, ei olekaan ihme, että 25 % vastaajista aikoo laajentaa tai remontoida mökkiään seuraavien kahden–kolmen vuoden kuluessa.

Mökillä on aina tekemistä

Mökillä käyntien määrä vaihtelee suuresti. Suurin osa kyselyyn vastanneista (57 %) ilmoitti käyvänsä mökillään yli 20 kertaa vuodessa. Tämä onkin hyvin mahdollista, sillä 59 % vastanneista asuu alle 100 kilometrin päässä mökistään. Kymmenestä kahteenkymmeneen kertaa kertoi käyvänsä mökillään 25 % vastanneista. Alle viisi kertaa käyviä oli vastaajista 7 %. Mökkimatkat tehdään lähes kokonaan henkilöautolla (97 % vastaajista). Joskus käytetään kuitenkin myös linja-autoa (8 %) tai junaa (3 %), moottoripyörää (3 %), polkupyörää (3 %), taksia (3 %) tai kävelyä (2 %). Saarimatkojen yhteydessä, ja ehkä joskus muutenkin, käytettiin myös venettä (10 %). Julkisen liikenteen vähentymisen johdosta ei olekaan ihme, että 48 % vastaajista ilmoitti, ettei mökillä ole helppoa käydä liikenneyhteyksien puolesta. Näiden yhteyksien parantamista toivottiin.

Mökkiä käyttää tavallisesti (63 %) kaksi henkeä, mikä selittyy parisuhteessa elävien suurella määrällä. Kolmen (12 %) ja neljän hengen (11 %) käyttö on sekin melko tavallista. Yksikseen mökkiä hyödyntää 8 % vastaajista. Mökillä tehdään monenlaisia asioita. Viisi tärkeimmäksi ilmoitettua tekemistä ovat: 1) saunominen ja uiminen 2) mökin tai pihamaan rakentaminen tai kunnostaminen taikka nikkarointi, 3) polttopuiden teko, 4) oleilu, lepääminen, lukeminen, auringon otto, 5) marjastaminen ja sienestäminen, 6) ystävien ja sukulaisten tapaaminen. Naisten tekemisissä korostuvat miehiä enemmän oleilu, lepääminen, lukeminen ja auringonotto, ystävien tapaaminen, marjastaminen ja sienestäminen, paikallisissa tapahtumissa käyminen, osallistuminen kylän toimintaan sekä etätöiden tekeminen. Miehet taas painottivat naisia enemmän rakentamista ja korjaamista, polttopuiden tekoa, kalastamista ja metsästämistä, soutamista ja melomista sekä retkeilyä ja luonnossa liikkumista. Varsin pienen painoarvon mökkitekemisissä saivat osallistuminen kylän toimintaan (2 % vastaajista) ja paikallisissa tapahtumissa käyminen (16 % vastaajista).

Koska vastaajista oli työelämän piirissä vain 40 % eli 194 henkeä, ei etätöiden merkitys mökkitekemisissä korostunut. Työssä käyvistä kuitenkin puolet ilmoitti tehneensä mökillä etätöitä, heistä noin puolet vain satunnaisesti. Lopuista 49 vastaajasta vain 25 eli noin 13 % työssä käyvistä mökkiläisistä ilmoitti tehneensä etätöitä yli 10 päivänä vuodessa. Eniten etätöitä näyttävät tekevän pitkämatkaisimmat eli pääkaupunkiseudulta tulevat, mikä onkin ymmärrettävää. Mökillä käydään harvemmin ja viikonloppua

pidennetään etätöiden avulla. Vastaajat eivät myöskään ole erityisen innostuneita lisäämään etätöiden tekemistä mökillä: vain 40 vastaajaa eli noin 20 % työssä käyvistä mökkiläisistä halusi näin tehdä.

Suomen ja Ruoveden mökit ja mökkiläiset

Ruoveden mökkiläiset, mökit ja niiden käyttö eivät juuri poikkea maan keskiarvoista niin kuin oheinen taulukko osoittaa. Suurin ero on Internetin käytössä, mikä johtuu viimeisten viiden vuoden aikana yleistyneistä mobiili-yhteyksistä sekä älypuhelimista, tableteista ja muista teknisistä välineistä, joiden käyttö on mökilläkin helppoa. Tämän vuoksi ei olekaan ihme, että mökkiläisiin kohdistuvaa tiedotusta toivottiin lisättävän erityisesti internetin välityksellä.

	Suomen mökki- barometri 2009	Ruoveden mökki- läistutkimus
Mökkien lukumäärä (2012)	4962000	2518
Matka kesämökille keskimäärin km	118	118
Mökkien omistajien keski-ikä	62	63
Mökkirakennusten pinta-ala yht. m ²	73	84
Ympärivuotiseen käyttöön sopivuus	32 %	44 %
Mökkikäyntejä vuodessa keskimäärin		19
Mökin keskimääräinen käyttö vrk /vuosi	75	
Vuodepaikkoja keskimäärin kesäaikaan	7	7
Mökkien sähköistys (verkko)	90 %	83 %
Aurinkopaneeli	10 %	8 %
Jääkaappi	91 %	92 %
Televisio	73 %	77 %
Sisäsuihku	21 %	23 %
Pyykinpesukone	14 %	20 %
Astianpesukone	11 %	18 %
Internet	6 %	24 %